

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ
SLOVENIJE

LETO 1959

ŠTEV. 2

VSEBINA

F. C.: Bodimo kritični, vendar objektivni . . .	35
Ivan Dolinar: Opazovalni panj	35
Ernest Adamič: Bežna srečanja	38
Valko Razingar: Kako so na Gorenjskem trgova- vali s čebelami	41

NAŠA ORGANIZACIJA

Iz zapisnika druge plenarne seje upravnega od- bora ZCDS (Nadaljevanje in konec)	44
Občni zbor čebelarskega društva Litija	45
Občni zbor čebelarske družine Ljubljana-Polje	46
Občni zbor čebelarske družine Ljubljana . . .	46
Občni zbor čebelarske družine Rače	47
Čebelarska družina Jurovski dol	48
Mariborska čebelarska družina	48
Prispodoba	48

NA OVITKU

Opazovalnice. Razveljavljenje odloka o izkoriščanju čebelje paše v občini Borovnica. O praktičnem delu »Sodobnega čebelarstva«

VINJETA PANJSKE KONČNICE

Črnogorci v boju s Turki

List izhaja vsakega 15. v mesecu. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 30, tiska Triglavska tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik: Vlado Rojec. Letna naročnina 650 din, za inozemstvo 1000 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 80 din, na 16 straneh 40 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje list v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da bo do konca leta poravnal celotno naročnino. Številka čekovnega računa pri Komunalni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta

BODIMO KRITIČNI, VENDAR OBJEKTIVNI

F. C.

Kritika je vsekakor umestna in potrebna, toda, če kako stvar kritiziramo, si jo moramo ogledati z njene dobre in slabe strani, primerjati njene prednosti in pomanjkljivosti in ugotoviti, katere prevladujejo. Če prevladujejo pozitivne lastnosti, je stvar še vedno dobra in ni povoda za kritiko, temveč so potrebne samo pobude za njeno izboljšanje. Pri tem presojanju pa ne smemo biti prežeti z egoizmom. Vsako stvar moramo premo-triti s čim širšega stališča in pri odločitvi za ali proti uporabljati enako merilo.

Čebelarji so dostikrat zelo pristranski. Kolikokrat slišimo neupravičeno in napačno kritiko o strokovni vrednosti našega lista in to od takšnih čebelarjev, ki ga najbrž niti ne preberejo. Če so se o njegovi vsebini pohvalno izjavili čebelarji tujih narodnosti, n. pr. politično nam nenaklonjeni Nemci, potem denimo roko na srce in priznajmo, da pljujemo v lastno skledo in da ne znamo biti objektivni. Jasno pa je, da je naš list namenjen čim širšim čebelarskim krogom in da ne moremo pisati člankov posebej za začetnike in posebej za naprednejše. Slovenski čebelar je vedno objavljaval in še objavlja članke predvsem domačih čebelarjev, če so bili seveda kaj vredni, upošteval pa je tudi tujo čebelarsko literaturo in obveščal bralce o vsem, kar je bilo novega v čebelarskem svetu.

Nikakor ne mislim s temi vrsticami vzeti v varstvo urednika zaradi nerednega izhajanja našega strokovnega glasila, pač pa objektivno prikazati

zmoto vseh tistih, ki se ne vem iz kakšnih vzrokov tako radi spotikajo ob njegovo vsebino.

Na zadnji plenarni seji, ki je bila 25. novembra 1958, je odbor zelo na široko razpravljal o Slovenskem čebelarju. Dotaknil se je tudi vprašanja njegovih naročnikov in višine njegove naročnine. Po dosedanjih ugotovitvah je še vedno kakih 1000 naročnikov, ki so vse leto 1958 redno prejeli list, niso pa do danes plačali niti dinarja zanj. Kako naj potem Zveza opravlja svoje poslanstvo, če nekateri člani na tako malomaren način pojmujejo dolžnosti, ki jih imajo do svoje čebelarске organizacije.

Ker so se stroški za naš list povečali in ker Zveza za naprej ne računa več s tistimi 1000 naročniki, ki niso do danes poravnali naročnine, je odbor na plenarni seji sklenil, zvišati naročnino za Slovenskega čebelarja na 650 din. V tem znesku je všteta tudi članarina, ki jo morajo čebelarška društva odvajati Zvezi za posamezne člane. Pri društvih bodo naročnino pobirale čebelarске družine, ki bodo s seznamom naročnikov odvajale denar svojemu društvu ali neposredno Zvezi. Naročnino je bilo treba zvišati zaradi tega, ker je odbor hkrati sklenil, da bo odslej list izhajal redno vsak mesec izmenoma na 32 in 16 straneh. Tako se bo naposled le izpolnila stara želja mnogih naših čebelarjev in upamo, da število naročnikov zaradi tega poviška ne bo preveč padlo.

Delo naše Zveze se je do sedaj nanašalo v prvi vrsti na strokovno izobrazbo njenega članstva. To svojo nalogo je Zveza izvajala z živo in pisano besedo, deloma s predavanji deloma s članki v Slov. čebelarju. Nadalje si Zveza prizadeva, da bi bila cena medu primerna in v pravilnem razmerju z drugimi tržnimi cenami. Prav tako skrbi, da bi bil novi čebelarški zakon čim boljši in da bi čimprej izšla naredba o dodeljevanju in izkoriščanju čebeljih pasišč. Posebno veliko je naša Zveza naredila za zatiranje čebeljih kužnih bolezní, ki so se v zadnjih letih v večjem obsegu in na več krajih pojavile v Sloveniji. Mnogo je doprinesla tudi k izpopolnitvi čebelarškega muzeja v Radovljici, ki je edini v Jugoslaviji.

Zveza je izdala lansko leto prvo in letos drugo čebelarško knjigo. Prva knjiga ima 452, druga pa 678 strani. Obe knjigi sta vsebinsko na višku čebelarške znanosti, kar dokazujejo pohvalna pisma, ki jih je Zveza do sedaj prejela od raznih strokovnjakov iz zamejstva in iz drugih naših republik. Čebelar, ki mu je količkaj do tega, da izpopolni svoje strokovno znanje, gotovo ne bo ostal brez teh knjig.

Če vse to delo, ki sem ga navedel, pregledamo in če upoštevamo še nešteto drugih stvari, ki so plod požrtvovalnosti Zveze, pridemo do zaključka, da je opravila veliko delo, za katerega je trošila svoja lastna denarna sredstva brez vsakršnih podpor ali subvencij. Vendar ta sredstva kopnijo; vsako leto jih je manj, dohodkov pa od nikoder.

Že večkrat je bil govor na posameznih sestankih čebelarških društev in odborovih sejah, kaj bo potem, ko bodo Zvezina sredstva, iz katerih se sedaj vzdržuje, izžrpana? Kje dobiti nove vire dohodkov za njen nadaljnji obstoj? Ali je Zveza kot vrhovni organ čebelarске organizacije sploh potrebna? V debati so na vsa taka vprašanja vedno sledili pozitivni odgovori. Zveza nam je nujno potrebna, kajti brez nje bi življenje v čebelarških društvih in družinah ohromelo in zastalo. Tudi na občnih zborih Zveze so

se delegati vedno zavzeli za njen obstoj, toda nikoli se ni nikdo dotaknil vprašanja, kako in od kod naj dobimo sredstva, ki so ji za to potrebna. Mislim, da je Zveza marsikaj naredila za razvoj čebelarstva in veliko žrtvovala v korist čebelarstva skupnosti. Čebelarji pa ji za to niso prav nič hvaležni in zahtevajo od nje samo nove žrtve. Najraje bi videli, da bi strokovno glasilo prejemale zastoj in da bi jim Zveza še nekaj plačala, ker so njeni člani. Celotista malenkostna članarina, ki smo jo določili bolj iz formalnih kot pridobitnih razlogov, jim je odveč.

Precej čebelarskih društev še ni poravnalo članarine za leto 1958, nekatera pa so v zaostanku še celo za leto 1957. Ali je potem kaj čudnega, če tudi pri čebelarjih ni večje zavednosti. Če se že odbori nekaterih društev ne zavedajo svojih dolžnosti, toliko manj se jih bodo njihovi člani. Tako brezbriznost je treba vsestransko obsojati in iz naše organizacije izkoreniniti.

Imamo pa seveda čebelarska društva, ki svoje obveznosti natančno izpolnjujejo. Takim društvom vsa čast in pohvala.

Veliko upanja je vzbujal v nas širši čebelarski odbor, ki je bil letos izvoljen v Ljubljani pri PZZ. Imel pa je do danes samo dve seji in nič več. Tako vidimo, da se moramo še naprej zanašati skoraj izključno nase.

Tovariši čebelarji! Vsak dan lahko beremo v časopisih, kaj vse smo po vojni naredili za dvig industrije, kmetijstva, prometa itd. Tudi čebelarji ne smemo pri dviganju našega življenjskega standarda zaostajati; zato je treba strniti čebelarske vrste in dokazati, da hočemo tudi mi doprinesiti svoj delež k socialističnemu napredku svoje domovine.

OPAZOVALNI PANJ

IVAN DOLINAR

Za opazovalni panj imamo danes le panj na tehtnici, s katerim ugotavljamo donos medu, medtem ko je panj, ki ga imam jaz v mislih, opremljen samo z enim večjim satom in šipami na obeh straneh, da lahko opazujemo v njem delo čebel, ne da bi nas pri opazovanju ovirale. Je to panj za zabavo in pouk mladini. V tem panju lahko otrokom praktično prikažemo vso organizacijo v čebelji skupnosti. Matica v njem zalega vpričo opazovalca, čeprav ga večkrat odpiramo, a čebele so krotke, ker so vajene stalnega vznemirjanja. Res je, da je ta panj nekak »luksus« brez materialne vrednosti. Često ga moramo krmiti, da se življenje v njem normalno razvija. Naselimo ga s kakšnim prav majhnim rojem šele junija, ali pa napravimo v njem roj z enim satom. Dodati pa mu moramo ometene čebele vsaj še z enega sata, ker bi bil sicer preslab in ne bi mogel greti zalege, ko bi čebele odletele nazaj v starca. Pri krmljenju moramo biti zelo previdni, da ne postane plen roparic. Največkrat ga izropajo čebele iz tistega panja, iz katerega smo roj naredili.

Leta 1927 sem imel od 28. VI. do 8. IX. v takem panju dve matici. Čebele so staro matico preglele, ker je imela desno sprednjo nogo tako pohabljeno, da je dobesedno šepala in ji je na satu večkrat celo spodrsnilo. Toda, ko je mlada matica začela zalegati, starke čebele niso odstranile.

O sovražnosti med njima ni bilo sledu. Pomnim še, da sem mlado matico iz tega opazovalnega panja kasneje uporabil v nekem plemenjaku in se je prav dobro obnesla.

Pa dobim letos v februarju pismo: »Darko se že veseli na počitnice, ko bo imel svoj majhen čebelnjak.« Ker radovednosti vnukov in vnukinj v čebelnjaku nisem mogel zadostiti, sem jim prejšnje leto obljubil majhen čebelnjak — opazovalni panj, čeprav tedaj nisem resno mislil, da bom kdaj obljubo izpolnil. Obilica lepih matičnikov iz dveh dobrih plemenjakov pa me je prisilila, da sem napravil nekaj prašilčkov in izpolnil pozabljeno obljubo. V zaležen sat Zneideršičeve mere sem vcepil spredaj ob robu dva matičnika, tretjega pa na levi strani tik nad spodnjo letvico in ga dal s čebelami vred v opazovalni panj 8. VII. pozno popoldne. Matičniki so bili zreli, saj sta se mi iz drugih dveh izvalili v roki dve matici, ki sem ju porabil drugod. Dne 11. VII. se je izvalila dopoldne (okrog 10 ure) iz matičnika št. 1 desno zgoraj matica. Na praho je morala izleteti še isti dan, ker v naslednjih dneh nisem opazil, da bi zapustila panj. Pač pa se ji je začel zadek zgodaj napihovati ter je 19. VII. že začela zalegati.

Kar sem potem videl, me je naravnost osupnilo! Še isti dan, ko se je matica plegla, sem jo našel na matičniku šte. 2, to je na levi strani sata. Grizla ga je s tako vnemo, da so voščeni drobcji kar neprestano padali na dno panja. Visoko na matičniku, kjer naj bi bil skrajni konec zadka neizvaljene matice, je polagoma napravila kak centimeter široko luknjico. In druga značilnost! Matica skozi luknjico neizvaljene ni pičila! Prav na to sem posebno pazil, ker naletimo v čebelarskih knjigah večkrat na trditev, da umori mlada matica svoje sestre v matičnikih. Čebele so bile pri tem popolnoma pasivne. Takoj, ko je napravila matica luknjico, je matičnik zapustila, prešla na desno stran sata ter se lotila matičnika šte. 5. Tudi tega je razgrizla in napravila vanj dve luknjici. Matico v njem ni poskušala umoriti, pač pa je začela nekako iz objestnosti gristj matičnik prav na vrhu, kjer je bil ostanek matičnega mlečka. Toda kmalu se je vsega naveličala in se začela, ne da bi izvrtala luknjico do kraja, sprehajati po satu. Ves čas opazovanja nisem zaslišal matice niti enkrat zapeti in tudi kvakanja nisem slišal.

Že isti dan — 11. VII. — so čebele na matičniku šte. 2 luknjico razširile. Na matičniku šte. 5 pa so razširile samo zgornjo luknjico in ne ob strani. 12. VII. so šele razširile luknjico ob strani, niso pa razširile luknjice zgoraj. 13. VII. je bil matičnik šte. 2 prazen, medtem ko je bilo v matičniku šte. 3 od strani razločno videti mrtvo matico.

Ali sta umrli neizvaljeni matici zaradi pika, od gladu ali zaradi neprimerne lege, bi bilo mogoče ugotoviti le v laboratoriju.

Začudil sem se še, ko sem 13. VII. našel matičnik šte. 1, iz katerega se je izvalila nova gospodarica panja, razgrizen v značilni ovalni obliki, kakor so razgrizeni matičniki z neizvaljenimi maticami. Da se je iz kakega matičnika matica pravilno plegla, spoznamo po lepo zaokroženi spodnji odprtini. Pri pregledovanju čebelar po odprtih in razgrizenih matičnikih vedno lahko ugotovi, ali se je v čebelji družini izvalila samo ena ali več matic. Na podlagi tega tudi lahko sklepa, če mu ni morda kakšen roj neopazno ušel. Večkrat se namreč zgodi, da odleti roj z nekaj tisoč čebelami, ne da bi obletaval

čebelnjak. Pri močnih plemenjakih se odhod takšnih rojev po nekaj dneh niti ne pozna več.

Ker so čebele matičnik števil. 5 prilobile v spodnjem delu na šipo, jim je bila odstranitev mrtve matice otežkočena, zato so jo začele skozi odprtino razjedati. 15. VII. sem odprl šipo ter odstranil matico. Manjkale so ji že noge in krilo na desni strani.

Matica je gospodarica v čebelji družini in kot taka odkazuje delo! Na kaj oslanjam to trditev?

Na spodnjem robu sata je bilo precej zaleženih in zaprtih trotovskih celic. Ker se iz nekaj celic troti še do 20. VII. niso izvalili, so bile v njih brez dvoma mrtve trotovske bube. Propadle so najbrž zaradi prenizke topline, ker čebele v prvih dneh teh celic niso mogle dovolj ogrevati. Čakal sem, da bodo čebele te celice izpraznile, a ker se to do 25. VII. ni zgodilo, sem že mislil to sam napraviti. 25. VII. pa sem zalotil matico, ko je s čeljustmi drobila pokrovca na dveh trotovskih celicah. V nekaj minutah je pokrovca toliko odprla, da se je pokazala skozi luknjico mrtva zalega. Razgrizla pa je samo dva pokrovca, vse druge so odkrile nato čebele in odstranile mrtvo zalego. Pri matičnikih kakor tudi pri trotovski zalegi je matica delo samo nakazala, medtem ko so ga dokončale čebele. Ona je bila potemtakem tista, ki je dala povod za to.

Ker sem opazovalnemu panju dodal nekaj ometenih čebel in imel družinico v deževnem vremenu dva dni zaprto, je večina starejših čebel v panju ostala. Matica je zalegla vse celice sproti, kakor hitro so se izvalile mlade čebele, kolikor seveda niso bile napolnjene z obnožino ali z medom. Pokladal pa sem jim vsak večer do 15 dekagramov razredčenega medu še 14 dni. Obilica pašnih čebel je nanosila dovolj obnožine in do 10. VIII. je matici zmanjkalo prostora za zaleganje.

9. VIII. dopoldne se je začela polegati prva zalega mlade matice, 10. VIII. ob štirih popoldne pa me je postavil opazovalni panj pred novo uganko.

Razen nekaj čebel, ki so nemirno tekale po satu, so vse druge 10. VIII. izletele z matico vred iz panja. Roj? Mnogo mladice je popadalo po tleh pred panjem, druge so se sukale v značilnih krogih okrog njega. Ker sem vedel, da je matica polna jajčec in težka, sem domneval, da lazi nekje po travi. Približno čez deset minut so se začele čebele vračati v panj, ker ni bilo matice med njimi. Da ne bi pohodil matice in mladih čebel, sem mirno stal pri opazovalnem panju. Tedaj pa me je opozoril brat, da leta matica okrog mene. Takoj nato se je usedla na moje hlače. Rahlo sem jo prijel in spustil nazaj v panj. Družinica v opazovalnem panju se je takoj nato umirila.

Zakaj so čebele izrojile, oziroma zapustile domačijo? Poskusimo razrešiti uganko! Lakotni roj to ni bil, ker je bilo v panju dovolj medu in peloda. Ko sem panj natančneje preiskal, sem si ustvaril tole sliko: Celice so bile do skrajnosti zaležene. V njih je bila večinoma zaprta zalega in prav malo odprte ali jajčec. Prostora za zaleganje matica ni imela nobenega, ako izvzamem nekaj celic, iz katerih so se izvalile mladice tik pred odletom. Teh celic pa seveda čebele niso pripravile za novo zalego. Edino mogoč odgovor na vprašanje, zakaj je nastal ta izjemen roj, bi bil, da je šla matica iskat prostor za zaleganje in so se ji čebele pri tem iskanju pridružile. Da bi odšla

matica ven zaradi vsakodnevnega vznemirjanja, ni verjetno, ker prav v času odleta ni nihče odpiral opazovalnega panja.

Ker sem domneval, da je to zelo rodovitna matica, sem ji dal priliko, da pokaže svoje vrline. Družinico sem prestavil v medišče izrojčenca ter ji dodal sat zaprte zalege, ko so izvaljene čebele zalego že lahko ogrevale, pa še dva sata. Matica se je na novem mestu zelo izkazala in zalegla vse prazne celice. Prenehala ni z zaleganjem do konca septembra. Tako imam sedaj v medišču prašilčka, ki se lahko meri z vsakim srednje močnim plemenjakom.

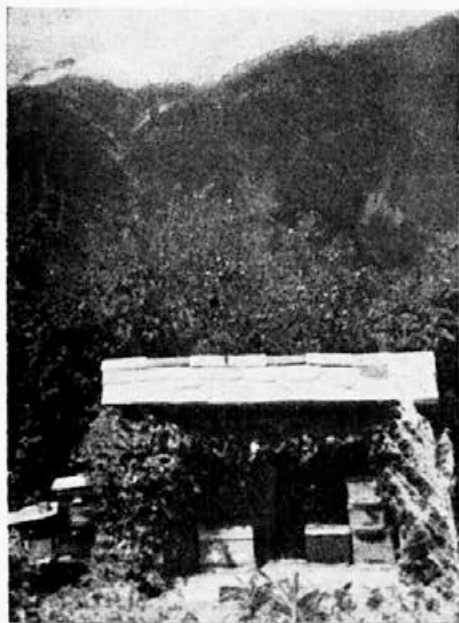
BEŽNA SREČANJA

ERNEST ADAMIC

Zares samo bežna srečanja s čebelarji in čebelnjaki. Hodiš po naši lepi zemlji in ugledaš čebelnjak. Ta je skromen, nekam bolan, shiran, drugi trden, ves predan svojemu poslanstvu, pa spet tamle slep, mrtev. Taka srečanja imajo vedno v sebi nekaj boleznega. Zame so to spomini na tista srečna leta, ko sem se lahko predajal vzdušju pritajenega mrmranja čebel v času, ko je cvetela kadulja in je bil njen med kot solza, ko sem opazoval čokoladnorumeno obnožino in užival ob pogledu na bregove s cvetočo reso, ko sem srkal vase težki duh po ajdovem medu, ki tako spominja na pognojene brazde zgodnje pomladi. Čas je odnesel mnoge lepote, premnoge pa so prav v tej oddaljenosti zažarele v še lepši luči. Mislim, da je pravega čebelarja ljubezen večna, da ga ni razočaranja, ki bi ga odvrnilo od čebel ali

Sušeljnov čebelnjak v Čezsoči

Na levi: na pol opuščen čebelnjak v Srpenici nad Sočo — na desni: z deskami zabit čebelnjak v Logu — spodaj: tipičen planinski čebelnjak v Zatoľminu

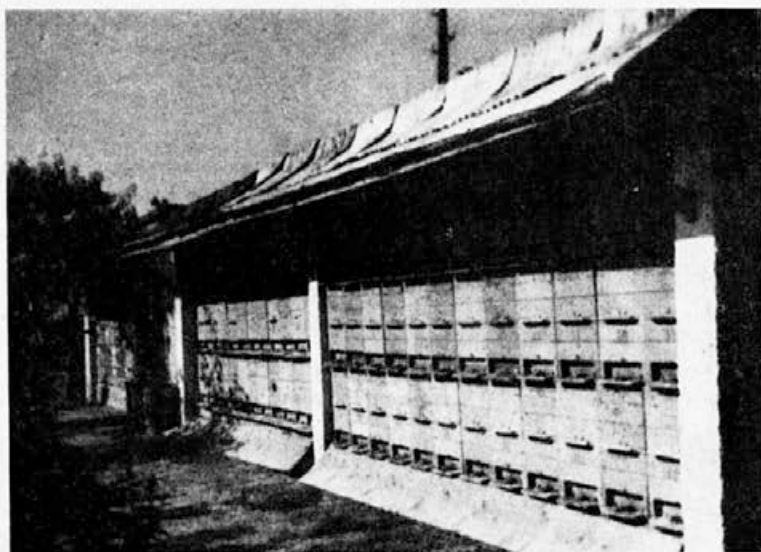

pokončalo najlepše, kar je užil v tihih urah sam z njimi. No, to so sanjarije, pa naj povem o svojih bežnih srečanjih in svidenjih.

Letos sem se potikal s kamero po dolini Soče, v fotokameri pa so ostali posnetki čebelnjakov. Ne vem kako to, neki šesti čut kali, me je povedel po

nihajoči brvi čez Sočo blizu vasi Soče in nisem se prevaral: tamle stoji moj čebelnjak. Odmaknjen je na nariv Soče, trden. Na visokih stebrih čepi strma streha, krita z eternitom. Ej, romantika osivelih skodel se poslavlja in v Trenti jih je le še nekaj, a prav na najlepših razglednih točkah že strašijo in kazijo prirodo »moderne« strehe z vsiljivo opeko. No, pa nazaj k čebelnjaku! Gospodar Komac, v Čezsoči št. 2 — pri hiši se pravi »Pri Šušeljnu« — je imel ob obisku 12 AZ-panjev in se je letos kar pohvalil s pašo.

V romantični vasi Srpenica nad Sočo sem pritisnil drugega. Tičal je v malem vrtiču, ves reven z nekaj doma »storjenih«, na zunaj žnideršičem

Zadružni čebelnjak v Vipolzah v Goriških brdih

podobnih panjev, znotraj pa z okvirčki dunajske mere. Družbo so mu v veliki praznini delali skromni dunajčani izpod domače žage in obliča. Prijazni čebelar mi je povedal, da je tu za čebele najizdatnejša paša na lipi, akaciji in »frikli«, kot pravijo žepku. Žepka je bilo avgusta-septembra vse belo bodisi v travi na pašnikih ali na čistinah okrog gozdov tako v ravninah kot po napetem svetu.

Ko me je pot spet privedla v gornji del Soče, sem ugledal slep, mrtev in vase pokopan čebelnjak na travniku zraven zadružne prodajalnice v Logu. Zabit z deskami čaka na svojo usodo. Čez njega gre brnenje čebel sosedu, ki se pohvali z izredno kvalitetnim medom samih planinskih rožic.

Zares pa se nisem nadejal, da bom našel čebelnjak v kanjonu Tolminke na sami poti proti Hudičevemu mostu. V Zatolminu se pravi kraju. Likovno zanimiv čebelnjak, kakršnega še nisem videl. Menim, da je edini tipično planinski čebelnjak, ali bolje, prilagojen svoji okolici in klimi. Dolg je, nizek, krit s škodlami, a streha sloni na debelih, grobo ometanih opornih zidovih. Ko sem ga fotografiral, so se čebele takoj spustile vame in besno

sekale po svetlikajočih se delih fotografskega aparata, malo pa seveda tudi po meni, za pozdrav in zaradi zdravja.

In na kraju še eden, ta pa naravnost lep in bogato založen čebelnjak, ki ga nisem mogel bolje posneti, ker so stali tik za menoj bogati nasadi zadružnega vinograda v Vipolžah v Goriških brdih. Tu bi pa že lahko našel kakih 40 originalnih AŽ-panjev. Čebelar se nudi lepa paša, saj letijo lahko brez propustnice tja dol na travnike Furlanije. Ob trgatvi pa jim ne odide sladka kapljica grozdnega soka. Med mojim obiskom so se polno obložene vračale s travnikov, vmes pa so bile že nekatere, ki so tu in tam načele ranjeno grozdno jagodo. Sicer pa gre vse to v isti koš, v zadružni koš in za čebelarja, ki je nastavljen samo za ta posel, ni tožnika.

Končana so moja bežna srečanja in tu so fotografije mojih znancev, kakor so mi prišli v kamero. Toda hodil sem po krajih, kjer mi niso vedeli ničesar povedati o čebelnjakih, pa bi le bilo nekaj paše za muhe. Seveda nimam pregleda, zdi pa se mi, da bi v območju Soče bilo dovolj paše še za nekaj desetlin ali celo mnogo več panjev. Imam vtis, da se mladi ljudje ogledujejo po drugih poslih, da jih priteguje novo življenje in zato seveda nimajo časa za čebelarjenje. Tako sloni vse predvsem na starih gospodarjih in z njimi bo zginilo prav gotovo mnogo panjev in družin za vselej.

Za zaključek samo še to: s Kostanjeviškega gradu nad Novo Gorico sem zagledal še na naši strani zidan čebelnjak na terasi večje vile. Nisem ga mogel fotografirati, toda uredništvu je gotovo znan ta, morda najbolj originalno postavljen čebelnjak sredi prekrasne beline samih akacij. Pravo nasprotje podnebja ob gornji Soči, podnebja in medovitega rastlinja. Dva velika kontrasta, ki sta vtisnila svojo podobo ljudem in pokrajini teh dveh nasprotnih si polov.

KAKO SO NA GORENJSKEM TRGOVALI S ČEBELAMI

VALKO RAZINGAR

Z Ambrožičem se je začelo. Prav tedaj je vsa čebelarska Evropa kar hlatala po čebelah tujih pasem. Mnogi so jih kupovali in križali med sabo, trgovina z živimi čebelami je imela svojo zlato dobo. Pri nas se je pojavilo več čebelarskih trgovcev in trgovčičev, naše kranjice pa so odhajale v širni svet, sprva le v bližnje kraje, a kasneje tudi v daljno Afriko, Azijo in Avstralijo ter celo v Ameriko.

Dve imeni »Ambrožič in Strgar« pozna ves čebelarski svet. Nad 100 kolajn in diplom z najrazličnejših svetovnih čebelarskih razstav sta prejela za našo nenadkriljivo sivko, njiju cenike pa krasijo posnetki teh odlikovanj. Sloves kranjice, naše alpske čebele, kot jo imenujeta v svojih cenikih, sta ponesla v vse dežele z naprednejšim čebelarstvom.

Ambrožič v Mojstrani, Strgar v Bitnjah, ostali na Jesenicah, v Žirovnici, Vrbi in na Javorniku so predstavniki te izvozne čebelarske trgovine, ki je hitro zrasla, a še hitreje propadla. Danes je to že preteklost; ugotavljamo le še zgodovinska dejstva.

Ustavimo se in pokramljajmo malo s še živečimi sodelavci in očitvidci te čebelarke dobe.

*

Oče Ambrožič je bil dober gospodar in prava gorenjska korenina. Razen za mlin je skrbel tudi za svoje posestvo in čebele, ki jih je imel nekaj panjev.

Moke ni manjkalo. Kdor je prišel, je ob odhodu dobil kos kruha in žemljo. Zemlja pa je bila takrat vse drugačna poslastica, kot je danes.

Sin Mihael, rojen 6. septembra 1846, je že dorastel, ko je bil oče še pri polni moči in ni nič kazalo, da bi mu izročil gospodarstvo v opravljajnje. Miha pa tudi ni bil kar tako. Za vsako ceno je hotel priti do lastnega premoženja. Dozdevalo se mu je, da bi mogle čebele uresničiti to njegovo željo. Že v mladih letih se je rad motovilil okoli njih, čim starejši pa je postajal, tem bolj so ga pritegovale. Začel je čebelariti z nekaj panji kakor že marsikdo. Čebele pa so pridno rojile in bilo je vedno več družin.

Čez dve leti je Miha že peljal poln voz čebel v ajdovo pašo. Bera je bila dobra. Po paši je čebele odpeljal k lectorju in jih ugodno prodal. Vesel se je vrnil domov s cvenkom v žepu, a brez čebel.

Od okoliških čebelarjev je nakupil novih plemenjakov, pridno ogrebal roje, krmil slabiče in se zopet s polnim vozom odpravil v ajdovo pašo in nato k lectorju. Lectar je dobro plačal, kajti panji so bili težki.

Mladi Miha pa ne bi bil Miha, če bi malo ne pogledal po svetu, seveda predvsem zaradi čebel. Najprej jo je mahnil v Trst na čebelarstvo razstavo. Svojo robo je tu hitro prodal in napravil več trgovskih poznanstev. Pričela so prihajati naročila, ki so jim sledila vedno nova in pogostejša. Miha je pričel trgovati.

Dela je bilo vedno več. Ker ga Miha ni več zmoget sam, je vzel v službo starega izkušenega čebelarja. Skupaj sta delala in ustanovila novo izvozno tvrdko »M. Ambrožič«. V desetih do petnajstih letih je Ambrožič zaslovel kot prvi čebelarški trgovec na Gorenjskem.

Miha je pridno razstavljal po vseh čebelarstvih svetovnih razstavah. Povsod je opisoval našo »kranjico« kot najboljšo čebelo, odporno, zdravo, krotko in marljivo, da ves svet nima enake. Z razstav se je vračal z diplomami ter z zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami, a vedno brez čebel. Te so mu na razstavah kar razgrabili za dober denar.

Pot ga je peljala strmo navzgor od uspeha do uspeha.

Odposlal je svoje cenike v svet. Prihajala so naročila in prihajal je denar. Do izvršitve naročila je denar že dajal obresti.

Od aprila do junija je šlo kakih 2000 do 3000 kranjičev, kasneje tudi nekaj tako imenovanih »romičarjev« v širni svet, nekako 30 do 70 na dan. Z odpravo tolikega števila panjev pa je bilo mnogo dela. Vse, kar je bilo le mogoče, so pripravili že pozimi.

Vsakemu panju so najprej odstranili dno in ga pregledali, ali ima dovolj čebel, hrane in satja. Satovja je moralo biti vsaj za dve tretjini panja. Ako je bilo vse v redu in je bila družina s panjem vred sposobna za izvoz, so sate podložili s trioglatimi letvicami in dno pribili nazaj. Zadelali so žrelo, odprli veho za zračenje in po potrebi pribili na podnico še slamnato kito. Tako je bil panj pripravljen za pot.

Koroški izvozniki so radi kupovali čebele po Gorenjskem in jih pošiljali naprej kot »koroške čebele«. Da bi to preprečili, so na strop novega panja vžgali besedilo »Dovje-Mojstrana«. Čebele so čez žig napravile satovje in napis ni bil več viden. Kupci pa so iz kranjičev izrezali satje ter ga s čebelami vred predjali v svoje panje. Pri tem se je pokazal vžgan napis in pravo poreklo pošiljke.

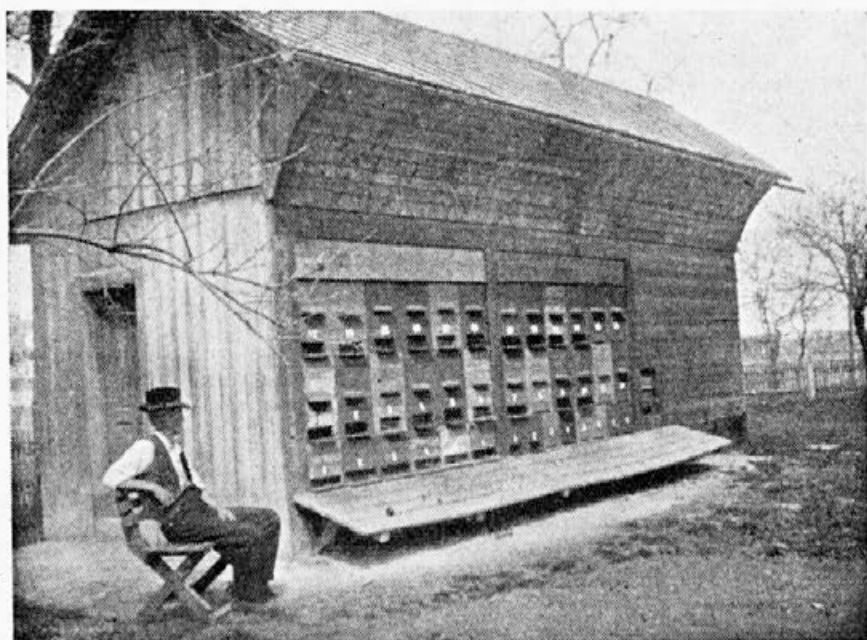
Izrezovanje iz kranjičev in predevanje v druge panje pa je bilo zelo sitno in neprijetno opravilo. Kupci v Nemčiji in Avstriji so vedno pogosteje želeli pošiljke s satniki nemško-avstrijske normalne mere.

Hočeš-nočeš, Ambrožiču ni preostalo drugega, kot da je to nemško-avstrijsko normalno mero vpeljal v svoj čebelnjak. Napravil je nove vrste panj, ki je dobil ime po njem. Čebelarji pa so ga na kratko imenovali »romičar«. Razširil se je predvsem po Gorenjskem.

Poleg plemenjakov so šli dobro v denar tudi roji, zlasti zgodnji in močni »prvci« ter matice. Zgodnjih rojev je vedno primanjkovalo. Kadar ni bilo dovolj naravnih, so si pomagali z narejenimi. Matic niso kupovali ampak so jih v glavnem vzrejali doma. Lahko jih je bilo prodati.

Nekako 1000 kranjičev je Ambrožič prezimil sam, vse ostalo je bilo treba dokupiti. Nakupovalec je bil stalno na potu. Poznali so ga po vsej Gorenjski in južni Koroški.

Dva konja sta prevažala samo čebele, in sicer s postaje domov, druge na postajo, do čebelnjakov, v pašo itd. Za te prevoze je bil določen poseben voz na vzmeti, poleg njega pa tudi voz na gugalca, tako imenovani legnarji.

Naš sodelavec, tovariš Virmašan ob svojem čebelnjaku

IZ ZAPISNIKA DRUGE PLENARNE SEJE UPRAVNEGA ODBORA ZČDS

(Nadaljevanje)

Pri nadaljnji točki dnevnega reda je odbor razpravljal o izdajanju Slovenskega čebelarja. Predsednik Mihelič je najprej prikazal dosedanje finančno stanje našega glasila. List tiskamo v 5000 izvodih, od katerih jih oddamo 4924. Če bi bili vsi oddani izvodi plačani, bi morali dobiti zanj 1.988.400 din. Za oglase, prodane stare letnike in tiskovni sklad smo prejeli 77.575 din. Skupni dohodki bi bili potemtakem 2.065.975 din, skupni izdatki pa po dosedANJI kalkulaciji za 6 dvojnih številki 2.156.900 din. Zato je treba računati, da bomo imeli tudi letos pri Slovenskem čebelarju izgubo, in sicer 70.925 din, pod pogojem seveda, da bodo naročniki poravnali celotno naročnino. V resnici pa je je poravnane 1.542.115 din in je treba zavoljo tega h gornji izgubi prišteti še dolg 446.285 dinarjev.

Da je ta dolg nastal, je kriva uprava Slovenskega čebelarja, ker se ni ravnala po sklepu občnega zbora, da sme list pošiljati zgolj članom, ki so ga plačali. Mnoga društva zberejo naročnino že v začetku leta, sestavijo na podlagi tega sezname naročnikov in jih pošljejo Zvezi. Če bi storila to vsa društva, bi imela tudi uprava lažje delo. Vendar se dá pred zaključkom leta še marsikaj popraviti. Naloga uprave je, da iztirja zaostalo naročnino, če ne gre drugače, tudi po sodni poti, naloga uredništva pa je, da poskrbi za redno izhajanje lista.

Pobiranje naročnine že samo po sebi ni lahko opravilo, še bolj pa je otežkočeno, če je list v zaostanku. Mnoge družine bodo imele svoje občne zборе že v decembru, ker pa do tedaj tekoči letnik Slovenskega čebelarja še ne bo zaključen, se bo marsikateri član skliceval na to pomanjkljivost in ne bo hotel plačati naročnine za nadaljnje leto. Na splošno so člani zelo razburjeni zaradi nerednega izhajanja lista. V Celju so n. pr. na neki seji predlagali, da naj bi začeli z Mariborčani izdajati posebno glasilo. To naj bi bil resen opomin za

uredništvo. Zato naj gleda, da bo vsaj prva številka novega letnika izšla ob pravem času. Če glavni urednik sam ne bo zmozel dela, naj mu pomagajo zmožni člani uredniškega odbora. Slovenski čebelar je važna organizacijska vez in glavno sredstvo Zveze v boju za njen obstanek.

Odbor je razpravljal tudi o obsegu in načinu izhajanja lista v letu 1959. Večina odbornikov je bila mnenja, da je bolje, če izhaja v manjšem obsegu vsak mesec kakor pa v večjem vsak drugi mesec. Zato je obveljal sklep, da bo izhajal na 24 straneh do 15. v vsakem mesecu. Zveza bo naprosila tiskarno, da napravi kalkulacijo za tak način izhajanja. Glede na to kalkulacijo bo določila novo letno naročnino. Ta bo vsekakor precej višja, kot je bila doslej, presegati pa ne sme zneska 600 din. K temu znesku bomo prišteli še članarino 50 din, ki jo morajo društva plačati Zvezi za vsakega člana, tako da jim te članarine ne bo treba posebej pobirati in odvajati.

Vse stroške je treba pri listu čimbolj omejiti in paziti, da bodo ostali v ravnotežju s pobrano naročnino. Ovitek naj bo čim bolj preprost, klišejev naj bo čim manj, dopisov o delovanju organizacij pa naj se ne honorira, ker so za take dopise zadolženi tajniki že po svoji funkciji.

Prvo in drugo številko prihodnjega letnika bomo poslali vsem dosedanjim naročnikom, nadaljnje pa samo tistim, ki bodo do 15. februarja poravnali vsaj del naročnine. Ta sklep bo uredništvo objavilo v zadnji številki tekočega letnika, dolžnost uprave pa je, da ga dosledno izvede. Glede na to bosta izšli prvi dve številki v 5000 izvodih, medtem ko bomo naklado za nadaljnje številke določili po številu na novo ugotovljenih naročnikov.

Pri razpravi o čebelarskem muzeju, ki je bil preteklo leto s podporo Glavne zadružne zveze ustanovljen v Radovljici, je predsednik Mihelič na kratko poročal o opravljenem delu. Upravnik muzeja je tov. Resman, njegov pomočnik pa tov. Lampe iz Kranja. Oba delata z veliko vnemo in požrtvovalnostjo; zato je naša dolžnost, da ju z vsemi silami podpremo. Zveza je muzeju letos

nakazala 10.000 din podpore. Prav bi bilo, da bi jo pri tem posnemala vsaj petičnejša naša društva. Kakor pa vse kaže, muzej ne bo mogel ostati samostojna ustanova, ker se gmotno ne bo mogel vzdrževati iz lastnih dohodkov. V teku so razgovori, da se priključi ljubljanskemu etnografskemu muzeju, vendar bo imel še vedno svoje razstavne prostore v Radovljici.

Tov. Resman je povedal, da sta z Lampetom zbrala že precej starinskih čebelarjskih predmetov, zlasti poslikanih panjskih končnic, votlakov in klad. Nekaj teh stvari jima je izročila v varstvo tudi Zveza. Zbrano gradivo sta letos razstavila v Kranju ter s tem skušala zainteresirati za muzej javnost in oblast. Radovljiški župan je z delom zelo zadovoljen. Obljubil je, da bo dal muzeju, ki ima sedaj samo dve sobi, vse prvo nadstropje graščine na uporabo. Občina ga bo tudi gmotno podprla.

Da bi pri čebelarjih zbudili čim večje zanimanje za ta muzej, je predsednik predlagal, da naj bi bil prihodnji občni zbor Zveze v Radovljici. O tem pa bomo sklepali pozneje.

Pri poslednji točki dnevnega reda je odbor obravnaval teze za republiški zakon. Teze so bile sprejete s pripombami in popravki, končni sklep pa je bil, da je treba pri izdelavi predloga upoštevati tudi osnutke čebelarskega zakona, ki ga je napravil tov. Žitnik.

Nato je prebral tov. Raič poročilo nadzornega odbora. S tov. Cvetkom sta pregledala zlasti blagajniško poslovanje Zveze in našla vse v redu.

Ker so ostala še nekatera važna vprašanja nerešena, a je bila že pozna ura, je odbor sklenil, da bo prihodnja plenarna seja sredi decembra.

Seja je trajala od 9.30 do 17.30 ure.

OBČNI ZBOR ČEBELARSKEGA DRUŠTVA LITIJA

V nedeljo 25. januarja 1959 so se zbrali čebelarji društva Litija, da bi pregledali uspehe svojega dosedanjega dela in napravili delovni načrt za prihodnje leto. V gostilni »Pri Urški« v Litiji se je zbralo kar precejšnje število čebelarjev. Občni zbor je uspešno vodil tov. Janko Vertačnik. Posebej počaščene smo se čutili, ker sta se našega občnega zbora udeležila predsednik ZCD, prof. Mihelič, in glavni urednik

Slovenskega čebelarja, prof. Rojec. Oba sta dala novemu odboru zelo koristne nasvete in smernice za nadaljnje smotrnejše delovanje društva.

Predsednik ZCD je v svojem govoru poudaril, da je treba skrbeti za strokovno izobraževanje čebelarjev s predavanji ne samo v centru, temveč tudi po odročnih krajih obširnega področja občine Litijske. Posebej je obravnaval nekatera vprašanja čebelarske organizacije. Kot je dejal, ni bistvo članstva v tem, da plača član članarino, temveč v tem, da je članstvo zavedno in v čim večjem številu strnjeno okrog svoje organizacije. Le tako bo čebelarstvo doseglo v naši družbeni ureditvi tisti sloves in podporo, ki mu po njegovem pomenu gre. Ugotovil je, da je med prisotnim članstvom dokaj mlajših čebelarjev, ki bi jih bilo treba pritegniti k delu v organizaciji.

Tov. Rojec je govoril najprej o Slovenskem čebelarju. Ta bo sedaj izhajal redno mesečno, zaradi česar je bilo treba zvišati njegovo naročnino. Pripočel je članom, naj se oglašajo v svojem glasilu s članki ali vsaj z vprašanji in odgovori in »Posvetovalnic«. Govoril je nadalje o knjigi Sodobno čebelarstvo, nato pa še o naši plemenilni postaji Reka-Pustov mlin in o našem društvenem čebelnjaku v Gradiških Lazih. Tega naj bi ne uporabljali samo za pridobivanje medu, temveč naj bi bil sestavni del plemenilne postaje. V njem naj bi društvo vzdrževalo matice, ki bi se oprale na plemenilni postaji in bi bile ob potrebi na uporabo članstvu. Sicer pa je bil društveni čebelnjak že tako in tako s tem namenom zgrajen. Plemenilna postaja bo delovala tudi v prihodnje, ker smo od okraja prejeli primerno dotacijo za njeno vzdrževanje. Tov. Rojec nam je obljubil svojo pomoč na tečaju o vzreji matic.

Predsednik društva je v svojem poročilu med drugim samokritično omenil, da ni odbor nič ali vsaj ne dovolj storil glede pridobivanja novih članov. Društvo je imelo pred desetimi leti nad 100 članov, danes jih ima komaj nekaj nad 50. So še obširna področja občine, kakor Gabrovka, Dole, Polšnik, Cirkuše in Jastrobnik, kjer žive čebelarji, toda ti ne vedo za društvo in društvo ne zanje. Opozoril je na članke tov. Majcena in Senegačnika v prvi številki Slovenskega čebelarja za 1959. leto

Novi odbor čaka torej široko polje udejstvovanja!

Sledeč nasvetu predsednika ZCD, so bili v novi odbor izvoljeni v pretežni večini mlajši ljudje. Tudi predsednik društva je postal mlajši čebelar, tov. Alojz Petek. Na koncu občnega zбора je kar lepo število čebelarjev naročilo II. del knjige »Sodobno čebelarstvo«.

Zunko

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE LJUBLJANA-POLJE

Malo je tako delavnih čebelarskih družin na podeželju, kot je čebelarska družina Polje, ki obsega teritorij bivše občine Polje in Dobrunje in ima 44 članov. Sklicala je izmed čebelarskih družin, ki so včlanjene v čebelarskem društvu Ljubljana, kot prva redni letni zbor. Ta je bil dne 7. decembra 1958, udeležilo pa se ga je zaradi slabega vremena le 23 članov.

Iz izčrpnega poročila, ki ga je podal tov. predsednik, posnemamo, da skrbi vodstvo družine predvsem za strokovno vzgojo svojih članov. Pozimi prireja sestanke vsako prvo nedeljo v mesecu vse do mesca maja. Na teh sestankih so predavanja in poljubni razgovori. Vseh sestankov je bilo do sedaj 6 s predavanji tov. Martelanca, Mayerja in Raiča. Na zadnjem sestanku v maju so se čebelarji pogovorili o prevozu čebel na akacijevo pašo, dne 1. maja pa so napravili izlet v Dolsko, da navežejo stike s tovariši onstran Save. Letina je bila srednje dobra, tako da so bili zadovoljni in poplačani za svoj trud prevaževalci, kakor tudi tisti čebelarji, ki so imeli svoje čebele doma skozi vse leto.

Blagajniško poročilo nam je prebral blagajnik tov. Praznik. Iz njega smo posneli, da z dosedanjim majhno članarino ne bo mogoče kriti vseh stroškov. Zaradi tega bo treba misliti še na kake druge dohodke. Nadalje je opozoril blagajnik zborovalce, da dobe, če kupijo tri knjige »Sodobnega čebelarstva« (drugi del), 15 % popusta. Takoj sta se prijavila dva člana, tretjega pa bo treba še najti. Do sedaj je kupilo to lepo knjigo 9 čebelarjev in eno družina.

Po poročilih se je razvila živalna debata, predvsem o Slovenskem čebelarju. Člani so podražitev vzeli na znanje, plačalo pa jih je naročnino le nekaj. Vsi

ostali bodo plačali šele takrat, ko bo izšla prva številka za leto 1959.

Da pridobimo kot člane še čebelarje iz Besnice, Javorja, Janč in ostalih naselij na desnem bregu Ljubljane, bomo napravili na prvo nedeljo v maju izlet v Besnico. Na ta izlet bomo povabili tudi čebelarje sosednih čebelarskih družin. Tam bo imel predavanje tov. Mayer. Kakor do sedaj, bodo tudi v bodoče mesečni sestanki vsako prvo nedeljo v mesecu.

Veliko je bilo govora tudi o sajenju medovitih rastlin, vendar nismo sklenili nič pozitivnega.

Da člane čim boljše seznanimo s preprečenjem in zdravljenjem čebeljih bolezni, bomo naprosili veterinarke, tov. dr. Snojevo za predavanje na sestanku dne 5. januarja 1959. Zelo smo veseli, da jo imamo tako blizu, saj nam bo lahko v veliko pomoč.

Blagajniško knjigo s prilogami sta pregledala tovariša dr. Jenko in Zivic ter našla vse v redu. Staremu odboru sta predlagala razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Nato so sledile volitve. Na predlog tov. Mayerja bo vodil organizacijske posle še nadalje stari odbor. Predsednik je tov. Maks Avšič, tajnik tov. Anton Poje, blagajnik tov. Janez Praznik, odborniki pa tov. Gračnar, Škof in Bitenc. V nadzornem odboru sta tov. dr. Jenko in Zivic ml., delegata za občni zbor društva pa tov. Škof in Peterca.

Ker se pri slučajnostih ni nihče več oglasil, je predsednik občni zbor zaključil, želeč vsem dobro čebelarsko letino in srečno novo leto 1959.

A. M.

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE LJUBLJANA

Na letošnjem občnem zboru, ki je bil 11. januarja v gostilni Cinkole, so se dokaj številno zbrali člani družine. Zbor je otvoril predsednik tov. Dominik Bric in pozdravil posebej tov. Slavka Raiča, ki je zastopal Zvezo, ter tov. Vlada Martelanca kot zastopnika društva. Po otvoritvi je tajnik, tov. Franc Cimerman, prebral poročilo o delu družine v letu 1958. Iz poročila je razvidno, da je bila družina v preteklem letu zelo delavna. Od 11 sej odbora je bilo 5 skupnih z vsemi člani. Odbor je organiziral 5 strokovnih predavanj, na katerih sta govorila o matičnem mlečku in pelodu tov.

inž. Jože Rihar in tov. prof. Maks Rožman, ter o načinih krmljenja tov. prof. Edo Senegačnik. Tov. inž. Rihar je bil lani na strokovnem potovanju po Poljski in nam je mnogo zanimivega povedal o svojih vtisih s te poti. Predvsem so bila zanimiva njegova poročila o organizaciji plemenitih postaj in načinih vzreje matic. V splošnem smo bili z vsemi predavanji, ki so kljub svojemu znanstvenemu poudarku bila dostopna tudi preprostejšim čebelarjem, zelo zadovoljni. V bodoče želimo še več takih predavanj, ker menimo, da je vsak uspeh v praksi plod dobrega poznavanja tistega, čemur danes mnogi tako ironično pravijo »teorija«.

Za tajnikom je poročal o svojem delu gospodar tov. Viktor Fatur. Z nekaterimi tovariši čebelarji je napravil marsikaj koristnega v našem čebelnjaku v Tomišlju pod Krimom. Uredil je ležišče, namestil novo okno in zamenjal poškodovano opeko na strehi. Za vse to delo in za svoja vestna poročanja o stanju tehtnice, ki jih je pošiljal kmetijskemu inštitutu, so mu navzoči izrekli toplo zahvalo in priznanje.

Po poročilih in po pregledu poslovnih knjig je član nadzornega odbora, tov. prof. Raič, predlagal staremu odboru razrešnico s pohvalo. Le-ta je bila sprejeta z navdušenjem. Po sprejeti razrešnici je občni zbor izvolil nov odbor. Ta je sestavljen iz 23 članov, od katerih je prevzel mesto predsednika Dominik Bric, podpredsednika prof. Maks Rožman, tajnika Bojan Koleša, blagajnika Anton Verbič in gospodarja Viktor Fatur.

V debati, ki je sledila volitvam, so udeleženci občnega zbora obravnavali vrsto aktualnih vprašanj. Med mnogimi jih je posebej zanimalo vprašanje ajde. Tov. Verbič je povedal, da je ajda letos dokaj dobro medila na Krškem polju. Le-tam so tudi pridelali 2 vagona semena, ki ga je v glavnem dobila Stajerska. O medenju te rastline so čebelarji različnega mnenja. V splošnem je bilo znova potrjeno, da zgublja ajda zadnje čase v očeh čebelarja svojo vrednost. V zvezi z zboljšanjem čebelje paše so nekateri opozorili na zelo neodgovorno zanemarjanje manj rodovitnih zemljišč, predvsem socialističnega sektorja. Sklenjeno je bilo na to opozoriti Glavno zadružno zvezo. Prisotni so se dotaknili tudi vprašanja kovanja, ki ga zadnje čase vedno močneje napada rak.

Tov. prof. Rome je dejal, da ni to zgolj problem pri nas, ampak v vsej Evropi.

Nazadnje je treba omeniti še poročilo tov. Antona Verbiča o obisku zastopnikov ZCDS v Zagrebu, kjer so na Agronomski fakulteti poslušali predavanje dr. Tomašca o čebeljih boleznih. Predavatelj je našim zastopnikom razkazal čebelarski inštitut, ki je vzorno urejen. Kot gostje so prisostvovali seji odbora hrvaških čebelarskih društev. Na tej seji so se Hrvatje zelo pohvalno izrazili o obliki in delovanju naše čebelarske organizacije.

Sklenili smo povabiti tov. dr. Tomašca v Ljubljano, kjer naj bi nam predaval o čebeljih boleznih. Povabili pa ga bomo na pomlad, ko mu bomo lahko razkazali tudi naša čebelarska gospodarstva.

Ob 12. uri je ponovno izvoljeni predsednik tov. Dominik Bric zaključil občni zbor in se prisotnim zahvalil za udeležbo.

B. K.

OBCNI ZBOR ČEBELARSKE DRUŽINE RAČE

Družina je bila ustanovljena leta 1946. Takrat se je vpisalo vanjo 29 čebelarjev, ki so imeli 496 panjev čebel. Družina zajema 15 vasi iz območja občinskega ljudskega odbora Rače.

Občni zbor družine je bil 28. februarja 1958. Iz poročila odbora je razvidno, da je sedaj včlanjenih v družino 38 čebelarjev, ki imajo 457 panjev. Seje so bile 4, predavanja 4 in 1 izlet. Posejali smo na primernih krajih mnogo akacijevnega semena in zasadili okoli 100 potaknjencev ive. Prejeli smo 7 knjig »Sodobnega čebelarstva« II. del, 1 za družino, 6 pa za člane. Poučni izlet je družina priredila 1. junija z avtobusom v Mursko Sobotu, kjer je bilo pri čebelnjaku na akacijevem pasišču predavanje o vzreji matic. Navzoči so bili tudi zastopniki čebelarskega društva Murska Sobotu. Izletniki so se vrnili po ogledu pomurskih krajev preko Dolnje Lendave in Varaždina domov. Za jesensko krmljenje čebel so dobili čebelarji 2900 kg sladkorja po ceni 137 din od KZ Rače in KZ Fram. Dohodkov je bilo 30.614 din, izdatkov 28.813 din. Na naročnino za list je odpadlo 15.200 din. Družina ima stiskalnico za vosek, 2 stiskalnice za satnice, čebelarsko tehtnico

in nekaj čebelarškega orodja v vrednosti 29.650 din.

V novi odbor družine so bili izvoljeni po razrešnici, ki jo je predlagal tov. Kunej: Jože Pipenhaber kot predsednik, Alojz Babošek kot tajnik, Stanislav Cvetko kot blagajnik, Anton Lah kot gospodar, Vlado Poljanec kot izvedenec za kužne bolezni, Ivan Bauman kot poverjenik za delitev pasišč, Štefan Veras kot strokovnjak za vzrejo matice, Anton Kunej in Anton Res pa kot preglednika računov.

Sprejet je bil tudi delovni načrt za leto 1959. Ta obsega tele točke: 1. postavitve opazovalnega panja, 2. predavanje o kužnih boleznih, 3. izlet čebelarjev in 4. razmnoževanje medovitih rastlin.

Da bo družina še nadalje dobro delala, nam zagotavlja sestav novega odbora.

Občnega zbora se je udeležil tudi predsednik društva, tov. Peter Močnik.

Alojz Babošek

ČEBELARSKA DRUŽINA JUROVSKI DOL.

je imela svoj občni zbor dne 11. januarja t.l. Prisotnih je bilo 14 članov in 5 nečlanov. Iz poročila tov. predsednika Franca Lešnika je razvidno, da je družina marljivo delala. Bili sta 2 seji in 1 članski sestanek pri čebelnjaku tovariša Franca Zarneca, na katerem je predaval gospodar društva, tov. Joško Resnik. Tovariš Standeker je posejal 4 a facelije, ki je dala kar dovolj semena. Tov. predsednik ima v drevsnici sadike japonske sofore, pajesena, glavača in zlate rozge. Posadili smo 30 drevesc ive in precej sadik pajesena. Družina ima 2 AZ-panja in 2 prašilčka. V blagajni je 2346 din prebitka. Družina je nabavila »Sodobno čebelarstvo« 1. in II. del.

Izvoljen je bil znova dosedanji odbor, kar bo gotovo v prospah družini. Kot delegata za občni zbor društva sta bila določena tov. Franc Lešnik in Franc Zarnec.

Sklepi občnega zbora:

1. Skuša naj se doseči regres na sladkor in zdravila za zatiranje čebeljih bolezni.
2. Društvo naj organizira izlet čebelarjev.
3. Med letom naj bosta 2 predavanji.

Čebelarji so se razšli v nadi, da bo novo leto prav tako ugodno kot minulo. To se je posebno izkazalo s spomladansko pašo na sadnem drevju, oljni repici in travniških cvetlicah.

Z.

MARIBORSKA ČEBELARSKA DRUŽINA

se zaveda važnosti pridobivanja voska; zato je priredila 25. januarja t.l. **tečaj za kuhanje voščin**. Prostor in potrebno orodje za kuhanje je dal tov. Resnik Jože. Tečaja se je udeležilo 22 čebelarjev. Predsednik društva za Maribor in okolico, tov. Peter Močnik, je predaval o gospodarski važnosti voska, o vrstah čebeljega voska, o voskih drugačnega izvora, o lastnostih, ponarenju in pridobivanju voska, o spravljanju voščin, o domačih stiskalnicah, o kuhanju voščin, o zavarovanju satja pred škodljivci ter o širjenju kužnih bolezni po satju in satnicah.

Praktični del tečaja je vodil tov. Resnik ob pomoči tov. Dajčarja. Uporabil je pri delu navadno sadno stiskalnico, ki je dala lep rumen vosek. Vse je bilo dobro pripravljeno, tako da je šlo delo hitro od rok. Prepričali smo se, da kuhanje voščin ni tako težko opravilo, kot si nekateri predstavljajo. Kdor ima sadno stiskalnico, lahko brez težav kuha voščine za sebe in še za druge čebelarje. Vsekakor naj bi tudi ostale čebelarške družine organizirale tako kuhanje. Če je pri kuhi udeleženih več čebelarjev, je treba za vsakega voščino posebej stehitati, nato pa razdeliti pridobljeni vosek po kakovosti satja.

Pri razpravi je tov. Kačičnik opozoril na parni topilnik, ki ga je pred leti nabavila OZZ v Mariboru. Z njim name-rava letos prekuhati voščine za nekatere čebelarje. Čebelarji, zbirajte skrbno voščine in varujte satje, da bo pridelek voska čim večji!

Tečajnik

PRISPODOBA

— Očka, ali je res, da se v Deveti deželi cedita med in mleko?

— Res, Mojca, prav zares!

— Zakaj pa potem ne pelješ nikoli tja na pašo?

— Zato, ker so tam čebelarji skoraj tako hudo sebični, kot so nekateri pri nas.

POROČILO ZA DECEMBER 1958

Ohladitev, ki se je začela proti koncu prejšnjega mesca, se je v prvi dekadi decembra še nadaljevala in celo stopnjevala. Vse postaje so zabeležile zelo nizke temperature (Logatec -16°C , Sv. Lovrenc na Dravskem polju -15°C). V drugi mesečni tretjini je postalo znatno topleje. Obenem je nastopilo deževje, ki je v presledkih trajalo nekako do 24. decembra. Sončnih dni je bilo razmeroma dosti. Sneg je padel in obležal samo v Dražgošah (3 dni) in v Rogatcu (1 dan). Nekatere postaje na Štajerskem so 14. decembra zaznamovale neurje. Prevladovali so južni vetrovi.

Cebelje družine so se dobro spreletele in otrebile. Izletnih dni je bilo od 1 (Dražgoše) do 10 (Selnica ob Dravi). Ponekod so čebele prinašale obnožino z leske. Vse tako kaže, da bo marsikatera spomladanska rastlina odcvetela, ne da bi čebele izkoristile njen cvetni prah. Tehtnica je pokazala skoraj dvakrat večjo porabo kakor v novembru. Povprečno je najmanj padla v prvi (najhladnejši) mesečni tretjini.

Prosenjakovci - M. Sobota: Do 12. decembra čebele niso izletele 34. dni.

Pušča - Bistra: Družine normalno prezimujejo.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil okg	Srednja mesečna toplina $^{\circ}\text{C}$	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno odejo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	0	-10	-10	-20	+2,0	2	11	0	81
Dražgoše—Sk. Loka	-70	-60	-40	-170	+0,0	1	12	3	78
Zerovnica—Postojna	—	—	—	—	—	5	12	0	84
Krka—Stična	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Novo mesto	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sv. Lovrenc na Pohorju	-30	-40	-40	-110	+3,5	6	5	0	102
Sv. Lovrenc na Drav. p.	-55	-80	-40	-175	+1,6	6	7	0	119
Dobova—Krško	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rogatec	-10	-40	-30	-80	+4,0	8	6	1	67
Ribnica na Pohorju	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cezanjevci—Ljutomer	-30	-30	-40	-100	+3,0	6	9	0	70
Pristava—Ljutomer	-20	-15	-15	-50	—	9	6	0	85
Bučkovci—Videm	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ob Ščavnici	-40	-20	-60	-120	+3,4	4	6	0	99
Prosenjakovci—M. Sobota	-50	-40	-40	-130	+3,9	7	7	0	105
Lendava	-10	-30	-20	-60	—	9	7	0	84
Selnica ob Dravi	-35	-45	-50	-130	+2,3	10	5	0	74
Logatec	-30	-35	-35	-100	+0,4	3	—	0	34
Bilje—Renče	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	-30	-20	-30	-80	+4,5	6	12	0	25
Ljubljana	—	—	—	—	+3,0	—	13	0	54
Povprečki	—	—	—	-101,9	+2,9	5,8	8,4	0	77,2

RAZVELJAVLJENJE ODLOKA O IZKORISCANJU ČEBELJE PASE

Občina Borovnica je 26. maja 1958 izdala odlok, po katerem bi morali vsi čebelarji, ki bi želeli izkoriščati čebeljo pašo v njenem območju, zaprositi za dovoljenje pristojno kmetijsko zadrugo. Prošnjji za dodelitev pasišča bi morali priložiti uradno potrdilo veterinarja o zdravju čebel, ki bi ne smelo biti starejše od 15 dni, izven občine organizirani čebelarji pa še potrdilo, da so včlanjeni v čebelarsko družino ali v odsek kmetijske zadruge. Prostore za namestitve panjev naj bi določal čebelarski odsek kmetijske zadruge glede na donosnost in zasedbo pasišč po domačih čebelarjih. Za uporabo prostora bi moral plačati vsak čebelar primerno odškodnino, zbrano odškodnino pa bi lahko ObLO odstopil deloma ali v celoti kmetijski zadruzi za pospeševanje čebelarstva. Ko bi paša prenehala, bi bil lastnik pripeljanih čebel po tem odloku dolžan panje odpeljati najkasneje v treh dneh od dneva, ko bi prejel nalog za odse-litev. Če bi tega ne storil, bi imela pristojna kmetijska zadruga pravico, da mu zaračuna za vsak pašni dan od vsakega panja po 300 din in da po preteku treh dni na stroške lastnika odstrani čebele. Za prekrške je predvi-deval odlok kazen do 3000 din. To bi moral plačati: a) kdor bi pripeljal čebele na pašo brez dovoljenja, b) kdor bi pripeljal na pašo večje število panjev, kot mu je bilo dovoljeno, in c) kdor bi na zahtevo kmetijske zadruge pravočasno ne odpeljal čebel.

Na podlagi 2. odstavka 50. člena zakona o občinskih ljudskih odborih (Ur. list LRS št. 19-88/52) in 2. točke 26. člena statuta občine pa je občinski ljudski odbor Borovnica na seji občinskega zbora in na seji zbora proizvajalcev 25. decembra 1958 sprejel odlok, s katerim je zgoraj navedeni odlok razveljavil. Do tega gotovo ne bi prišlo, če bi imeli čebelarski zakon, ki bi urejal take stvari.

O PRAKTIČNEM DELU SODOBNEGA ČEBELARSTVA

je objavil »Dolenjski list« 22. jan. 1959 tole oceno: Tudi v našem listu smo ocenili ob izidu 1955 prvi del »Sodobnega čebelarstva« in ga upravičeno imenovali standardno delo ne le našega čebelarstva, ampak tudi našega knjižnega trga. To oceno lahko sedaj, ob izidu drugega dela, samo še podkrepimo. S prvim in drugim delom »Sodobnega čebelarstva« smo Slovenci dobili strokovno delo o čebelah in čebelarjenju, za katero nam je lahko zaviden marsikateri veliko večji narod, kot smo mi, pa naj ju pre-sojamo po vsebini ali bogati notranji slikovni opremi. Mislim, da sta nam uredniški odbor, ki je to veliko delo pripravil, in Zveza čebelarskih društev, ki ga je izdala, dala lep, nazoren primer, kaj je mogoče narediti s prizadevanjem in požrtvovalnostjo, oziroma, kaj bi, sledeč temu primeru, lahko storili tudi za druga področja glede strokovnih knjig (pa ne samo strokovnih).

Avtorji praktičnega dela »Sodobnega čebelarstva« so Avgust Bukovec, Stane Mihelič, Slavko Raič, Franc Robida, Vlado Rojec in Edo Senegačnik. Knjiga je tiskana na zelo lepem papirju, je večjega formata in ima 678 strani, ki vsebujejo razen teksta polno fotografij, risb, skic in načrtov. Poudariti moramo še, da je tisk zelo pregleden in črke primerno velike, kar je za bralce-čebelarje, zlasti starejše, nemalega pomena. Tudi ta del ima prav lep fotomontažni ovitek in znova moramo podčrtati, da so se avtorji potrudili za lepo slovenščino in kleno čebelarsko izrazoslovje, kar zasluži dvakratno pohvalo. Kakor prvi del je založnica tudi drugi del »Sodobnega čebelarstva« posvetila 10-letnici naše osvoboditve. Knjiga se priporoča sama, tako s stališča našega tradicionalnega slovenskega čebelarstva, kakor s stališča in ugotovitve, da postaja čebelarjenje naša čedalje pomembnejša gospodarska panoga.

Drugo številko «Slovenskega čebelarja»

smo poslali samo tistim članom, ki nam prve niso vrnili. Kdor želi list v redu prejemati, naj nemudoma poravna naročnino za leto 1959, ker mu kasneje, ko bomo dokončno določili višino naklade, ne bomo mogli zagotoviti nadaljnjih številok.